147. številka. Ljubljana, soboto 29. junija. XI. leto, 1878.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicih, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld. za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec. 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejeman za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvole frankirati. Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.
Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Zaradi denašnjega praznika izide prihodnji list vtorek.

Avstrijsko delo

na jug se torej v naslednjih dneh vendar res jedenkrat začne. Bosno bomo zaseli. „Pol. Corr.“ piše namreč: „Vse kaže za gotovo, da bode v naslednjih dneh pokazalo se stanje Avstrije nasproti turškim sosednjim provincijam. Če je bilo položenje glede občne pripravljenosti, priznati opravičenje Avstrije one naredbe črez svoje meje storiti, ki so potrebne za mir provincij v njenem sosedstvu, pred kratkim še nedoločno, velja denes kot gotovo, da — izvzemši Turčijo — v kongresu vsi jednodušno priznavajo potrebo, da Avstrija intervenira. Akcija, ki se tega tiče, je videti prav blizu.“

Kakor torej brž kongres dá Avstriji tudi formalen nalog, bode naša vojska vmaršírala v Bosno in Hercegovino.

Politični, gospodarstveni, slovanski in narodni pomen tega bližnjega koraka smo mi uže dve leti zapored razjasnjevali, nij ga nam tedaj treba denes ponavljati.

Le veselje lehko izražamo, da se je dozdaj večjidel vse tako zgodilo, kakor smo mi upali in želeli.

Nemškutarji in Magjari so zadnje poltretje leto pisali in pisali: da se mora vstanek v Hercegovini zatreti, da Srbija in Črna gora ne smeti na vojsko, da mora Turčija ostati vsa in celoskupna, Rusija ne sme črez Prut, potem ne črez Dunav, potem ne črez Balkan; dalje, da ne smeti biti Srbija in Črna gora povečani, da se ne sme nobena Bolgarija osnovati, da Avstrija ne sme pod nobeno ceno Bosne anektirati itd. itd. Vse, kar so nemškutarji in Magjari dozdaj za nebo in zemljo prepovedali, da ne sme biti, ker je koristno nam Slovanom in Avstriji — zgodilo se je mimo njih, in — zdaj se bode še poslednje. Kar je pa še najlepše, oni bodo ali so uže prisiljeni radi ali neradi v jabolko ugrizniti, o katerega kislobi so pravili in pisali leto in dan.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 28. junija.

Češki „Narodni Listy“ prinašajo članek: „pasivni upor mrtev — naj živi činnost,“ v katerem citirajo včeraj tudi od nas omenjeni članek v „Politiki“ in sklepajo iz njega, da so Staročehi odločili se popustiti pasivno politiko.

V ***ogerskem*** državnem zboru je 26. t. m. na Danielovo dotično interpelacijo odgovoril minister za komunikacijo, da je ogerska vlada zarad železnic vse storila, da bode ključ orijentalne trgovine Budapešta, zarad tega je železniška črta Budapešt-Belgrad-Carigrad gotova. Magjari znajo vodo na svoj mlin obračati.

Dne 27. junija pak je minister Tisza odgovoril na interpelacijo Helfyjevo, da ne more biti nikdar interes Ogerske, da bi slovanske države na našej (ogerskej) južnej meji, roko si podajale in verigo okolo naših nog delale. — Ali privadili se bodo Magjari na vse zadnje vendar še tudi na to, ker Slovan bo vprašal za slovansk interes ne za magjarskega. Kajti kje stoji zapisano, da je Bog ves orijent in ves drugi svet le zarad aziatskega Magjara ustvaril.

Vnanje države.

S ***kongresa*** so novine še vedno polne poročil, vendar so zanesljiva le glavna poročila, namreč da sporazumljenje vedno napreduje, da je ustanovljenje Bolgarije gotovo, a druga podrobna vprašanja se še imajo rešiti. Mnogokaj, kar novinarji na široko pripovedajo, je izmišljeno, ker o posameznostih dozdaj udje konference molče.

Po rešenem bolgarskem vprašanji pride srbsko in črnogorsko na vrsto. Gotovo bode sveta Rusija varovala samostalnost in korist teh za osvobojenje orijentalnih kristijanov toliko zaslužnih jugoslovanskih držav. Črnogorski zastopnik Božo Petrović je naredil baje v Berlinu v tem oziru prav dober vtis. On je dokazal, da Črnagora za svoj život potrebuje in zasluži rodovitnega polja in prostega pota do morja, pa da je smešno, če se Magjari boje, da bi imeli Črnogorci luko Bar. — Tudi Ristić je srbsko spomenico baje uže Bismarku izročil.

Francoski „Journal des Debats“ očita angleškim pooblaščencem da so se v vseh važnih in velicih rečeh Rusom udali. Mir v orijentu ne bode trajen. iz Bolgarije bodo nova gibanja prišla. — Ruske novine so pa še vedno hude, da se je Rusija tolikanj udala.

„Daily News“ poročajo iz Berlina 27. t. m.: Včeraj je Gorčakov povedal v kongresnej seji, da ne bode več on udeležil se zborovanja, temuč glavno vodstvo ruskih zadev prepustil Šuvalovemu; drugi ruski polnomočnik je Oubril, in tretji je Butenev.

Na ***Nemškem*** so izdale uže razne stranke svoje volilne oklice. Tudi vlada bode baje svoj volilni oklic proglasila, kateri bode pri svobodoljubnih Nemcih še največ izdal.

O zdravji nemškega cesarja pripovedujejo denašnji listi, da sta ga obiskala grof in grofica Flandern v Berlinu, da sta našla razmerno še precej dobrega; govoril je malo ž njima, rekel pa, da so mu zdravniki svetovali deželski zrak, a on ne zapusti rad Berlina.

Iz ***Indije*** se poroča, da so se Angleži začeli bati domačih indijskih knezov, ki so Angležem podvrženi, ker imajo ti zdaj preveliko armado vkupe 300.000 mož in 5300

Listek.

„Materin blagoslov“

se imenuje nova, po obliki svojej in zapopadku dovršena igra s petjem, kojo je vešča roka Anton Klodičeva, (c. kr. deželni šolski nadzornik za Primorje), spisala in smo jo ravnokar pred nekaterimi dnevi vdobili. Potrebno se mi zazdeva, da o tej igri nekoliko izpregovorim in to tem bolj, ker se mi v resnici prav dobra dozdeva. Po njej se je dramatično naše polje precejšnjo obogatilo, kajti ne samo, da je izvirna in v lepem jeziku ter estetičnej obliki, kaže nam tudi vse potrebitosti, ki jih stavimo dobrej igri in to v lepem okviru, poetičnej podobi in domačej obleki. Podaja se nam tu predmet iz družbinskega življenja, dejanje se vrši v Kobaridu na Goriškem leta 1867.

Zapopadek igri v treh dejanjih je blizu sledeči: Jelica, lepa in brhka deklica, slikana prav po naše, povprašuje pričetkom prvega dejanja vsim nevesticam priljubljeni hlapčič, ki ga vzame iz šopka v roke, ali jo njen Peter, priden, značajen in pošten kovač v resnici ljubi in ali jo bode v zakon dobil ali ne. Podkuknik, bogat kmet, ki nij posebno prijazen obrtništvu in onim, ki se, ne imé posestva, od dne do dne trudijo za kruh, ne čisla Petra in je uže nekega robatega a bogatega kmetskega ženina si izvolil. Jelica ne more omečiti srca očetovega in radi tega povprašuje v zaupanju na boljšo bodočnost nežno cvetličico. Peter nastopi, njegov prihod provčini tugo in ne veselje, kajti prišel je, da slovo vzame od predrage. Odpotovati hoče, iskati si sreče po svetu in si na ovi način pridobiti s časom zemljišča, kar bi mu bilo jedino rešilo. Jelica se uda osodi in lepo možato in v duhu naroda našega, ki nij mehkužen, veli jej Peter:

„Ne delaj sebi praznih, upam, le skrbi,
A meni, prosim, ne slovesa teškega,
Molitve tvoje bodo zla me čuvale,
Srce bo vleklo k tebi, draga, me na dom!“

Slovo jemaje izdihne Jelica britko pri spominu na umrlo jej mamico! — V petem prizoru smo v Šandrovej krčmi. Pogovarjajo se o raznih novostih in posebno o govorici o sezidanju nove železnice črez Predèl. Tu je resen pogovor, šala, igra na karte in petje — povsem prizor iz domačega življenja ove vrste. Tu so lepe uloge za petje.

Pričetkom druzega dejanja — najobčutljivejši del te igre — šivati Jelica in njena teta Vida, ter uredujeti nekoje priprave za bližajoči se imengod očetov. Z deklico Katrico, ki je donesla zadnji pozdrav Petrov, pogovarjajo se še dalje, in koncem zapojejo vse tri, spominjaje se ranjce matere Jeličine, prenežno pesnico:

„Spavaj dete, spavaj,
Z angeljci se smehljaj,
Čuva saj materino te oko.
Skákljaj dete, skákljaj,
Po livadi in po gaji,

kanonov, a še vedno več orožja hočejo. Angleži hoté torej „domačemu indijskemu tigru zobe populiti, da ga bodo laglje ujetega imeli“. Po tem tacem je skoraj škoda, da nij Anglija v boj zoper Rusijo šla.

Dopisi.

Iz Maribora 26. jun. [Izv. dop.] Včeraj ste objavili vam iz Maribora došli telegram nenadne vesti, da je tukajšnji mestni magistrat prepovedal shod, od komiteja za Slomšekov spomenik sklicani zbor darovalcev, v katerem bi se bilo o obračunjenji doneskov za rečeni spomenik sklepalo, kakor tudi slavnostno besedo zvečer; a najvažnejšega in najneverjetnejšega nijste poročali (pač tudi drug dan v dopisu. Ur.), da je namreč župan dr. M. Reiser v odloku, kateri je poslal uradu stolne in farne cerkve neposredno pred pričetkom slovesnega cerkvenega opravila, prepovedal slavnostno pridigo, in da je na dalje tudi župan predsedniku tukajšnje čitalnice ob 12. uri dopoludne naznanil z ukazom, da je društvo zavoljo prekoračenja svojih pravil vsled razpošiljatve vabil za Slomšekovo svečanost takoj suspendirano, in se je predlog za razdruženje čitalnice uže poslal c. kr. deželnemu namestništvu.

Znameniti odlok tukajšnjemu predstojništvu stolne in farne cerkve, župana dr. Reiserja se od besede do besede glasi:

„Ker previdim, da se breztaktno daje slavnosti za Slomšekov spomenik le slovensko narodni značaj, ko čestitljivi Martin Slomšek, bivši knezoškof lavantinski nikakor nij bil naroden funkcijonar, in ker je moja naloga, kot predstojnik političnega mestnega urada na to gledati, da se cerkvenim opravilom posvečena hiša božja ne zlorabi kot torišče političnih demonstracij, zato naj sl. urad stolne in farne cerkve naredi, da se bode v slučaji, ako se bode omenjena slovesna maša le obhajala, vsakej političnej demonstraciji v prostorih mestne farne cerkve izognilo, da naj se pri odkritji Slomšekovega spomenika jedino le opravila katoliške navade opravljajo, a se mora opustiti popolnem vsaka pridiga, vsak nagovor. V brezpogojno izpolnitev te previdnosti, ki jo vam dolžnost nalaga, oziroma v izvršitev moje določne prepovedi, izrekam vam, da je na podlagi k. ukaza od 20. aprila 1854, št. 96 drž. z. čest. gosp. stolni in mestni župnik Jurij Matjašič osobno odgovoren. Oziroma definitivnega odobrenja za Slomšekov spomenik v mestnej farnej cerkvi sledili bodo še sklepi občinskega zastopa, oziroma odbora cerkvene konkurence.

Mestno svetovalstvo v Mariboru, 24. junija 1878.

Župan: Dr. Matija Reiser s. r.“

To pismo, za kulturno zgodovino našega časa v marsikaterih ozirih zanimivo, položil je farni urad stolne cerkve spoštljivo na stran kot tako, katero policijsko sega v cerkveno avtonomijo.

Slavnostno pridigo govoril je vendar zmerno in izvrstno kanonik Kosar; občni zbor in beseda v čitalnici moralo se je pak opustiti.

— Drug dopisnik poroča nam isto, pa nadaljuje (to se ve, da iz bojazni pred novo konfiskacijo, vse, še tako stvarne refleksije izpuščamo):

Predsednik čitalnice je imel štiri ukaze od županstva v rokah, in jeden se je glasil: „ich finde auf Grund des Gesetzes vom 15. November 1857 R. G. B. Nr. 134 §§. 24 und 25 die Thätigkeit des Vereins „slovenska čitalnica“ hiermit einzustellen, und das Auflösungserkenntniss bei der hohen k. k. Statthalterei zu beantragen. Hiemit werden sie in die Kenntniss gesetzt mit dem Auftrage, vom Momente der Zustellung dieses Erlasses jede fernere Thätigkeit dieses Vereines bis zur Entscheidung der hohen k. k. Statthalterei bei persönlicher Verantwortung einzustellen. Der Bürgermeister: Dr. Mat. Reiser m./p.“ Dobili smo brž v roke „Reichsgesetzblatt“ od leta 1857, in iskali v njem po tej postavi, po teh paragrafih 24 in 25, ali mi smo jih iskali zastonj. Kot lojalni ljudje smo rekli: no, naj pa bode v božjem imenu, pa zaprimo čitalnico in kasirajmo ves odbor njen, in vsedimo se doli v gostilno na vrt in v sobe gostilnice, in veseli bodimo in brez strahu!

Dosti ljudij je vendar domov otšlo, ali toliko se jih je okolo 8 ure v omenjenej gostilni sešlo, da so bili vsi prostori in cel vrt napolneni. Bila je prav izborna družba vkup. Izvrstna godba igrala je slovanske napeve, in celo Slomšekovo ljubko pesen: „preljubo veselje, oj kje si doma“; in kar je bilo vsem toliko všeč, slišali smo zopet jedenkrat v Mariboru lepo slovensko petje. Pevci so prišli iz Ljubljane, in s tem je skoraj vse rečeno. Ljubljana ima dobre pevce, in tu je menda najboljše poslala. To so glasovi in to je šola! Duet v Ipavčevej „Domovini“, tenor g. Meden in bariton g. Valenta, — celo noč bi jih človek poslušal! In basi, joj, ti so grmeli! Trije čveterospevi, in kak močan zbor! Bili smo prej otožni, videči, da smo Slovenci . . . . . (tu smo morali nekaj vrst sami konfiscirati, da jih ne bi državni pravdnik. Ur.) ali zginila je otožnost, ko so ljubo nas klicali ti slovenski pevci k veselju, k ponosu slovenskega domoljuba. Čitalnični odborniki so bili za ta večer kasirani, pa kaj je to dejalo. Podpredsednik čitalnice g. Ulrich je, rekši občinstvu, da je kasiranega podpredsednika slekel, kot svoboden državljan pozdravil čestilce Slomšekove, in potem je napitnica za napitnico se vršila, in o Slomšeku so govorili ter njegovemu spominu napivali! Prav živahno je pričelo biti. Pesen se je za pesnijo gladko in lepo glasila, muzika je svirala, in pozabili smo celo, da je g. župan Slomšekovo slavljenje prepovedal.

In bralo se je kacih 30 telegramov; iz vseh okrajin domačije, iz Hrvatske nosil nam je brzojav pozdrave čestilcev Slomšekovih, da, celo iz nemške Sibirije so slovenski možaki nam javili, da so v duhu z nami! Graška slovenska vseučeliščna mladež je poslala svojega zastopnika, in dunajska je brzojavila iskren pozdrav nam, iskreno čast navom Slomšekovim, in gimnazijalci naših srednjih šol, bogoslovci nijso pozabili lepega dne. (Vse te telegrame še priobčimo. Ur.)

Nasprotnik naš je z nami vred nekaj ta večer opaziti moral: narodna inteligenca slovenska mnogoštevilna, — navdušena narodova mladež srednjih in višjih šol, praznuje spomin buditelja štajerskih Slovencev, Slomšeka, vsaj v duhu z nami.

Iz Gorice 27. junija. Vedno bolj predrzno dviga revolucijonarna italijanska propaganda v našem Primorji glavo zoper Avstrijo in zoper Slovenstvo. Ali je še kateri pravi avstrijski državnik in politikar sploh, kateri ne bi izprevidel, kako napačno je bilo pri nas na slovenskem Goriškem podpirati italijanski element na škodo monarhiji zvestega slovenskega življa? Če je še kak, evo mu novega dokaza, kak plod je rodilo

---

Trgaj rože, trgaj,
Vpletaj vence, vpletaj
V zlate lase si;
Pevaj dete, pevaj,
Kar uči te srca
Čut nedolžnega.
Rasi dekle, rasi,
Brez skrbi in tuge,
Čuva saj máterino te oko.
Ko zapustiš rodno
Hišo, ne se bati
Dete ljubljeno:
Saj s teboj povsodi bo
Máterina skrb;
Vselej v zlu saj mati
V varno svoje sprejme te naročje.
Ko ugasne njej okó,
Dete ne se bati,
Njen saj blagoslov
Bo zvesto te spremljal,
Dokler tudi ti očesa
V spanje ne zatisneš zadnje itd.

Iz pesnice veje veselje in otožnost. Povsem se je posrečila pesniku in upati je, da se ova cvetličica kmalu pri narodu našem ukorenini. Ne moremo si v enake prilike bolj domače, naravne in mile pesnice želeti, kot je ravno ta. — Oče Podkuknik, mož jeklenega obličja in trdne volje, jo čuje, strmi in — premišljuje — spomin na ranjco ženo, skrb v srečo jedine hčerkice — močni motóri srca očetovega, ki vendar le želi najbolje svojemu otroku! Led prične se tajati, — a vendar se še ne staje!

V četrtem prizoru smo pri Šandru. Peter s telečnikom na hrbtu in palico v roki, stopi v krčmo, da bi se okrepčal v daljno pot iz drage domovine, ki mu, kar mu najljubšega, zvesto in le njega ljubečo deklico hrani. Anika, kletarica, ki ne pozabi lastnosti spola svojega in je rada zbadljiva, se pošali nad Petrom. Šala ova zbode globoko zdaj odpotujočega. Na to dojdeta sem dva inženirja, ki bi bila imela urediti prve priprave in glavna dela za železnico. Treba je dobrih delavcev; vsem je Peter znan kot najboljši kovač in tudi on se močno prikupi starejemu inženirju Miroslavu. Naprosijo se za delo posamezni kovači in rokodelci, Petru pa se izroči glavna naloga. Tega on sprejeti neče, — po svetu hoče iti, si tam denarja nabrati, v domovino povrniti, ter še jedenkrat prositi za roko Jeličino.

Zdaj nastane peripetija v osodi Petrovej. Miroslav hoče takoj Podkuknika za Jelico prositi — Peter se odloči ostati, če bi v ženko zadobil predrago mu deklico.

Pri tej priliki še posebno opozorujemo na pogovor kovačev, iz katerega podrobnosti in natančnosti te obrtnosti poizvemo.

Zdaj se vse razvozla, in Jelica, ki je radi slovesa Petrovega skoraj da nekoliko obolela, zopet ozdravi. Miroslav, spremljan po Petru, dojde k Podkukniku, prosi v imenu Petrovem za rokico Jeličino in mu jo tudi dobi. Zvečer je domača zabava, povabljeni so vsi prijatelji in boljši sosedje za priče, ko se ima jedina hčerka bogatega kmeta zaročiti z revnim, a delavnim kovačem.

In le v glavnih potezih kratek zapopadek, in zdaj še nekoliko besedic:

Ogledali smo si igro in videli, da imamo prav hvalevredno delo, ki bode čast našemu

negovanje zavratnega italijanizma, ki sega še po slovenskih primorskih deželah.

Rovanja tukajšnjih Italijanisimov nij ne konca ne kraja. 24. junija (spomin na Solferino) v noči so skrivne roke raztrosile po mestu Gorici tiskane manifeste „goriškega comitato d'azione", — ki se glasi v zvestem prevodu tako-le:

„Someščani! 24. junij je znameniten dan. Pred 12 leti so na vojnem polji naši bratje prelivali kri, da bi italijansko zemljo popolnoma osvobodili ostudnega tujega jarma. Tudi mi smo v bojazni pričakovali bojnega izida, tudi mi, Italijani v dejanji, sè srcem in po svojih čutih, spremljali smo sè svojimi voščili sveto delo, katero je imelo dopolniti neodvisnost italijanskih ljudstev.

„Toda l. 1866 so nas nade goljufale: po takih žrtvah v krvi in denarju stezala je naša slavna domovina, — Italija, svoje roke tudi po nas, pa ..... mrzla diplomacija jih je odvrnila in obsojeni smo bili, da moramo uže dalje prenašati ognjusen jarem Avstrijca.

„Dvanajst let je preteklo od onega dne, kateri je zapahnil eno celo bodočnost tukajšnjemu zapuščenemu prebivalstvu, katero hočejo siloma razdruženo ohraniti od drage svoje matere, lepe Italije! Dvanajst let je uže, odkar trpimo in čakamo zanašaje se na svoje brate, zanašaje se na našo dobro stvar, katera sloni na pravici in na svetem narodnostnem principu.

„Spominjajmo se znamenitega dne, spominjajmo se ga v namen, da v novič obžalujemo svojo sužnost, da protestujemo z vsemi močmi svoje duše proti gospodarstvu naših najkrutejših sovražnikov, Avstrijcev, kateri sè svojo navzočnostjo vsak dan, vsak trenotek, psujejo naše pravice, našo narodnost, našo domovino, nje slavo in nje mučeništvo! Spominjajmo se tega slovesnega dne, da okrepimo svojo voljo in svoje nade. Naj se italijanska vlada, naša domovina, naj se vendar enkrat predrami, ter se nas spomni v evropskem zboru, kateri je ravno zato skupaj, da določi osodo narodov, ki ne zahtevajo druzega, nego priznanje svojih pravic, svoje narodnosti in osvobojenje vsacega tujega gospodarstva.

„Someščani! upajmo v modrost in rodoljubje svojih bratov, ter vskliknimo iz vsega srca:

Živila Italija! Živila italijanska Gorica!

V Gorici 24. junija 1878.

Goriški odbor."

Tudi nekoliko petard je bilo tu pa tam nastavljenih po ulicah. Našli so jih drugo jutro, nekatere raztreščene — nekatere še cele pogašene.

Tak tiskan manifest je prejelo tudi uredništvo „Soče" po pošti iz Vidma; v pritlična stanovanja so jih tu pa tam skozi okna nametali, kjer so bila odprta, tudi po raznih vrtih so jih našli, pravijo celo, da je bilo celo v vrt c. kr. okr. glavarja barona Rechbacha, za poslopjem c. kr. okr. glavarstva, tedaj ravno za hrbtom slavne policije — nekoliko eksemplarov na tleh ležečih. Quousque tandem!

Domače stvari.

— (Mesto Kranj) in gorenjsko stran zadene čutljivo nenadejan dogodek: Gimnazija v Kranji je odpravljena od leta 1878/79 naprej in se bode razred za razredom opustila. Ta gimnazija je bila jedina, ki je imela še nekoliko slovenskega značaja. Obiskovana je veliko bolj, nego nemška Kočevska, ki je bila kasneje ustanovljena. Razpuščenje je prišlo v tem oziru nenadejano, ker se je pač o njem nekaj čulo pred $1^1/_2$ letom, ob Wouwermannu, a zadnje čase nič ne. Več govoriti nam valjda brani ozir na našega gospoda konfiskatorja. Ali mi pričakujemo, da bodo neodvisni Kranjci in moževski Gorenjci sploh vse potrebne korake, in tudi stopinje do samega cesarja storili, da ta učni závod Kranjskej deželi rešijo, če je ikako mogoče.

— (Nevaren človek.) Pred jednim tednom ušel je iz celovške blaznice Janez Genzar, ki je 15. februara 1876, leta umoril jednega žandarja, in se je moral tačas radi tega pred sodnijo zagovarjati. Ker so pa sodniki razvideli, da je Genzar blazen ali nor, dejali so ga v celovško blaznico, iz katere je pa kakor uže rečeno pred jednim tednom ušel. Šel je takoj v Sovodenj svojo hčer obiskat, ta ga je pa od strahu naznanila županstvu katero ga je dalo prijeti in zopet v Celovec odpeljati. Genzar je prav nevaren blazen in je raznim z umorom in požarom žugal.

Razne vesti.

* (Upor.) Poročali smo, da je zadnjo nedeljo v Kališu na Pruskem mej procesijo vzdignil se upor proti judom in protestantom. Zdaj se telegrafira, da so vojaki upor zadušili, 80 ljudij zaprli in 200 jih je zatoženih. Tudi nekatere duhovnike so zaprli, pravi telegraf. Povod upora nij še razjasnjen. Najbrž ga je prouzročilo oderuhovstvo judovsko.

* (Strašna smrt.) 22letnega sina gledališčnega vodje „Gymnase" v Parizu ugriznil je pred 14 dnevi njegov pes. ki je kmalu potem za steklino poginil. Mladi Montigny nij tega nikomur povedal, ter je čakal, kaj se bode ž njim zgodilo, ker je hotel se sam na sebi preveriti, ali tudi človek steče, ako ga stekel pes ugrizne. Pred nekaj dnevi jela se je v resnici pri njem ta bolezen prikazovati; razbil je vse, kar mu je prišlo pod roke, in je potem v najhujših bolečinah umrl.

Národno-gospodarska stvar.

Banka „Slavija" nam je doposlala svoje računsko sporočilo za preteklo leto 1877, iz katerega posnemamo, da je zopet storila velik korak naprej. Soglašati moramo s predsednikom njenim, grofom Harachom, ki je v svojem ogovoru naglašal, da tam, kjer vladajo enako zdrava in nesebična načela, ko pri banki „Slaviji", mora biti tudi vse notranje ustrojstvo uzorno.

Ker banka „Slavijá" posluje tudi po slovenskih deželah, utegnemo svojim bralcem ustreči, ako tu v kratkem posnamemo glavne številke iz omenjenega računskega sporočila.

Koncem leta 1877 bilo je v oddelkih zavarovanja za življenje v veljavi 34836 polic za zavarovani in upisani kapital gl. 17,071.376; v oddelku zavarovanja proti požaru pa je bilo koncem istega leta 100.334 členov, ki so bili zavarovani za gl. 101,714.155. (Polic je bilo v tem oddelku izgotovljenih uže črez 600.000) in konečno v oddelku zavarovanja proti toči 10343 členov z zavarovanim kapitalom gold. 7,294.758.

Škod je v pretečenem letu banka izplačala gld. 593.992, 71 kr. od katerih pripada na ljubljanski glavni zastop gld. 28.546, 62 kr.; v vseh desetih letih svojega obstanka pa je plačala škod *gld. 3,202.141, 10 kr.*

Pa ne samo v tem obziru bilo je bankino poslovanje blagotvorno — rekli bi blagoslovljeno; — temveč tudi takrat, kedar je bilo treba kacemu slovanskemu denarnemu zavodu pripomoči ali svoje družbenike podpirati, izpolnila je banka „Slavija" svojo nalogo. Tako je različnim založnicam — o katerih je znano, da posebno dobro vpljivajo na osamostaljenje kmetiških gospodarjev — v pretečenem letu posodila gld. 531.267, 73 kr. svojim družbenikom pa dala na zemljišča, police in menjice zdatni znesek *gld. 1,663.358, 50 kr.*

---

slovstvu in pri dobrih igralcih veselje in zadovoljnost slovenskemu občinstvu.

Jedinstvo je povsem rešeno in stranske epizode se le navajajo, če je potreba v pojasnilo celosti. Vse je združeno z glavnim dejanjem. Vvod, osnutek je prav dober, sem ter tja ličen, po narodnem mišljenju posnet, naraven, domač. Jedro, zapletek kojega posebno obširnega in mnogega tu ni ravno treba, je tak, da zamoremo reči, da je pesnik skoraj da „iz ničle po umetnej roki vstvaril dovršeno psihologično podobo". Peripetija je naravna, kratka, vpeljana, a se ne da po sebi slutiti. Razpletek ravno tako kratek, lep in doveršen.

Glavne osobe se nam dobro risajo. Posnete so iz domačega življenja in nas res zadovoljujejo. Ravno tako večinom stranske osobe. Peter se nam kaže sem ter tja pravega možaka; v občem je dober, tih, pošten, stedljiv, in delaven mladenič. Jelica se nam dopada v ljubezni do umrle jej mamice, v čistej ljubezni do ljubega, v udanosti do očeta in spoštovanji do stare tete. Vida, previdna, pametna in požrtvi pripravljena ženka iz naroda našega, je svoje dni uže mnogo pretrpela in po lastnej skušnji ve, da „se mora človek res mnogo boriti za srečo" Podkuknik, pravi matador se sedmimi gumbami, nas mimo Jelice in Petra posebno zanima. Kaže se nam v svojej mogočnosti in svojej zavesti, da podaja imetje možu ime in čast. Iz njegovih ust prav čujemo besede Prešernove: „Da le petica da ima sloveče; da človek le toliko velja, kar plača"... ali vendar mu je pri srcu blagor jedine hčerkice in to posebno pri opominu na „materin blagoslov". Opravičen tedaj ob enem naslov.

Od prejšnje, kot rokopis natisnene šaloigre: „Novi svet" se „Materin blagoslov" povsem razlikuje in to po obliki, večinom po značajih oseb in po zapopadku. Dobro nam dè tu uvedena oseba Vide in hvaležni smo da nam nij treba več gledati veternjaških dijakov, temveč estetično narisana inženirja Miroslava in Antona

Ne jedne vrstice nij več v starej obliki; delo je vestno popravljeno, opiljeno in se zamore imenovati povsem novo. Le misel je ostala — a igra je druga.

Mera, v katerej je igra zložena, je raznovrstna, večinom po staroklasičnih merah, umetna in dovršena. Videti je prav obilno truda in želeti, da se igra v kratkem vdomači, ker je izrastla in domačih tal in po domačej sili.

Zunajna oblika je elegantna, tisk krasen. Naslov je: „Materin blagoslov, igra s petjem, spisal Anton Klodič, v Trstu, tisk B. Appolonio 1878"; obsega 86 stranij in stane 60 krajcerjev.

Pesni je uglasbil Anton Hribar, učitelj petja na c. kr. izobraževališči v Gorici. Napevi so nekda prav lepi in se posebno odlikuje pesem na strani 31. (Spavaj ...) in stran 85. (zbor).

Sprejmi narod slovenski novo cvetličico!

Junija, 1878. pf. J. pl. K.

Vsega premoženja je banka koncem minolega leta imela gld. 3,052.142, 14 kr. — v resnici velikansk uspeh, ako se pomisli, da je pred desetimi leti svoje poslovanje pričela s tremi tisuč goldinarjev.

Ako opomnimo še, da so vsi dohodki 1877. leta znašali gld. 1,420.181, 49 kr., čisti dobiček pa gld. 75.588, 90 kr., ter da se je za različne narodne namene (največ šolske) določilo darov v znesku gld. 3500, posneli smo glavne stvari iz obširnega, jako natančno in lehkoumevno sestavljenega letnega sporočila.

Glede tako ugodnega stanja edinega slovanskega zavarovalnega društva moramo pa svoje čitatelje posebno opozorovati, da se o vsakej priliki potrudijo vsak po svojej moči, da se banka „Slavija“ po Slovenskem kar najbolje razširi, ter s časom izpodrine druga neslovanska društva. Ako kje, tedaj gotovo v gmotnih zadevah velja izrek: „svoji k svojim!“

Nagla in gotova pomoč zoper bolezni v želodci.

Dr. Rose krepilni balzam,

najboljše in najizdatnejše sredstvo za

ohranitev zdravja,

čistitev in vzdržanje čistoče sokov in krvi ter za pospešenje dobre prehave, dobiva se pravi

po 50 kr. in 1 gld.

vedno v zalogah: v Ljubljani pri lekarnicarjih: G. Piccoli, Jos. Svoboda, Erasmus Birschitz; v Rudolfovem: Dom. Rizzoli, lekarnar; v Kočevji: Andr. Braun.

Vse lekarnie in večje prodajalnice materijalij v Avstro-Ogerskej imajo zaloge tega krepilnega balzama.

Glavna zaloga:

B. Fragner,

lekarna „k črnemu orlu“ Ecke der Spornergasse Nro. 205—III. in Prag

Prepis.

Brandeis, 12. januarja 1876.

Visokočestiti gospod!

Uže dlje časa sem trpel bolečine v želodcu ter se mi nij ljubilo jesti. Tu me je nekdo opozoril na Vaš zdravilo „dr. Rose krepilni balzam“ in jaz sem ga zavžil.

Porabivši prvo steklenico, opazil sem uže dober vspeh in ko sem se nadalje rabil Vaš balzam, so bolečine v želodcu uže popolnem izginile, dobil sem zopet apetit in židaj sem do cela zopet zdravel.

Zahvajujoče se Vam najprisrčnejše, in najtoplejše priporočujoč „dr. Rose krepilni balzam“ vsem bolnim v želodcu, se beležim

z odličnim spoštovanjem

F. Staudigl.

(65—8)

Tujci.

26. junija:

Evropa: Constantini iz Pisina. — Nussa iz Trsta. — Reissing iz Gorenjskega.

Pri Slonu: pl. Ehrenwerth, Hauer iz Ljubna. — Drusan iz Dunaja. — Bohutinsky iz Dvora. — Augmeier iz Gradca. — Brodjavin iz Zagreba. — Lengyel iz Kaniže. — de Verneda iz Trsta. — Nardini iz Gradca. — Pogačnik iz Gornjega grada.

Pri Maliči: Barth iz Pešte. — Langer iz Dunaja. — Tanscherz iz Gradca. — Breitschnig iz Dunaja. — Loss iz Trsta. — Wolkensperg iz Dolenjskega. — Neumeyer iz Dunaja.

Tržne cene

v Ljubljani 28. junija t. l.

Pšenica hektoliter 8 gld. 94 kr.; — rež 6 gld 18 kr.; — ječmen 5 gld. — kr.; — oves 3 gld. 25 kr.; — ajda 5 gld. 85 kr.; — prosó 6 gld. 18 kr. — koruza 6 gold. 20 kr.; krompir 100 kilogramov 2 gld. 70 kr.; — fižol hektoliter 10 gl. — kr.; masla kilogram — gl. 92 kr.; — mast — gld. 82 kr.; — špeh frišen — gl. 70 kr.; — špeh povojen — gl. 75 kr. — jajce po 2 kr.; — mleka liter 7 kr.; — govedine kilogram 54 kr.; — teletnine 52 kr.; — svinjsko meso 68 kr.; — sena 100 kilogramov 1 gld. 78 kr. — slame 1 gold. 42 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gold. — kr.; — mehka 4 gld. — kr.

Dunajska borza 28 junija.

	gld.	kr.
Enotni drž. dolg v bankovcih	64	35
Enotni drž. dolg v srebru	66	35
Zlata renta	74	54
1839 drž. posojilo	113	30
Akcije národne banke	851	60
Kreditne akcije	250	70
Napol.	9	50
C. kr. cekini	5	33
Srebro	101	54
Državne marke	57	30

Marke Wir empfehlen geschützt.

als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel,
Wagendecken (Plachen), Betteinlagen, Zeltstoffe

der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne

in Wien, Neubau, Zollergasse 2,

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

Gospodinjam!

Mej vsemi kavnimi primesimi ima najboljši vspeh

Franckova kava,

iznajdba **Henrik Franckovih sinov v Ludvigsburgu,**

ker ima jako fin okus in mnogo redilnih tvarin v sebi. — Da bi škodovali tej jako priljubljenej

Franckovej kavi,

po katerej se mnogo povprašuje, skuša veliko fabrikantov razne in slabše izdelke prodajati z renomiranim imenom: *Franckova kava; da, mnogo posluzuje se jih polne firme:*

Henrik Franckovi sinovi v Ludvigsburgu,

lastniki 6. fabrik v Ludvigsburgu (2 fabriki), Rieth, Bretten, Meimsheim in Grossgartach.

Zakaj? — Zato, da se kupovalke ovarajo! — Zato: **previdnost pri nakupovanji!**

Zato pa morajo iznajdniki in fabrikanti **prave Franckove kave** djati na zaboje in zavitke podpis:

!! *Heinrich Franck Söhne* !!

in postavno imenovane varstvene marke:

ter se čestite gospodinje prosijo, naj gledajo natanko na ta znamenja, da bodo mogli

pravo kavo

od neprave, ponarejene razločiti.

V vseh boljših špecerijskih prodajalnicah dežele se

prava Franckova kava

dobi na prodaj, obznamovana z gori navedenimi varstvenimi markami in podpisom.

(199—2)

Javna zahvala

gospodu Franji Wilhelmu, lekarnarju v Neunkirchenu, izumitelju Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega kri čistilnega čaja. Kri čistilen proti trganju in revmatizmu.

Ako stopam tu v javnost, storim zaradi tega, ker si štejem najprej v dolžnost, gospodu Wilhelmu, lekarnarju v Neuenkirchenu, svojo najiskrenejšo zahvalo izrekati na uslugah, katere mi je učinil njega kri čistilen čaj v mojej bolestnej revmatičnej bolezni, a potler, da tudi druge, katerih bi se to strašno zlo lotilo, opozorim na ta izvrsten čaj. Nikakor ne morem popisati mučilnih bolečin, katere sem cela tri leta po svojih udih čutila, kadar koli se je vreme izpremenilo, in katerih me nij nobeden lek mogel ozdraviti, niti same žvepljene kopelji v Badnu poleg Dunaja. Cele dolge noči sem se obračala sem ter tija po postelji, a nijsem mogla zatisniti ni očesa, jesti se mi nij zljubilo, zmirom slabše sem izgledala in pojemale so mi uže telesne moči. Ko sem pak 4 tedne pila gori imenovani čaj, nijsem samo bolečin bila popolnem prosta, nego sem še zdaj vsa zdrava, ko uže 6 tednov ne pijem nobednega čaja, vse moje telesno zdravje se je vrlo podravilo. Prepričana sem do cela, da bode vsak, ki trpi slično bolezen ter jame piti ta čaj, tudi izumitelja njegovega, gospoda Franjo Wilhelma, poveličaval, kakor ga jaz. Odličnim poštovanjem

Grofica Budšin-Streitfeld, soproga podpolkovniku, na Dunaji, v Verinžkej glavnej ulici.

(379—5)

Jedino pravi prireja

Franjo Wilhelm, lekarnar v Neunkirchenu.

Zavitek, razdeljen v 8 vzemkov, prirejen po zdravnika zapovedi, z navodom uporabi v raznih jezikih 1 gld., za kolek in povezavanje 10 kr.

Svarilo. Varovati se je nakupa ponarejanj ter naj zatorej vsak zahteva vedno le **„Wilhelmov** antiartritičen antirevmatičen kri čistilen čaj, ker so priredki, ki slujo samo pod imenom antiartritičnih antirevmatičnih kri čistilnih čajev, jedino ponarejeni ter jaz vedno svarim pred nakupavanjem tacih.

Da ugodim p. t. občinstvu, poslal sem in imajo pravi **Wilhelmov antiartritičen antirevmatičen kri čistilen čaj** tudi

Ljubljana: Peter Lassnik;

Beljak: *Mat. Fürst;* Borgo: *Josip Bettanini,* lekarnar; Bruck na Muri: *Albert Langer,* lekarnar; Bolcan: *Franjo Waldmüller,* lekarnar; Bruneck: *J. P. Mahl;* Belovár: *Rud. Svoboda,* lekarnar: Briksen: *Leonhard Staub,* lekarnar; Celje: *Baumbach*-ova lekarna in *Franjo Rauscher;* Cormons: *Hermes Codolini,* lekarnar; Celovec: *Karl Klemenčič;* Cortina: *A. Cambruzzi;* Deutsch-Landsberg: *Müller*-jevi *dediči;* Esek: *J. C. von Dienes,* lekarnar; *Josip Pobetzky,* lekarnar; Fürstenfeld: *A. Schrökenfuss,* lekarnar; Frohnleiten: *V. Blumauer;* Friesach: *O. Russheim,* lekarnar; *A. Aichinger,* lekarnar; Feldbach: *Josip König,* lekarnar; Gorica: *A. Franzoni,* lekarnar; Gradec: *J. Burgleitner,* lekarnar; Guttarring: *S. Vatterl;* Grubisnopolje: *Josip Malich;* Gospic: *Valentin Vouck,* lekarnar; Grafendorf: *Josip Kaiser;* Hermagor: *Jos. M. Richter,* lekarnar; Hall (Tirolsko): *Leop. von Aichinger,* lekarnar: Judenburg: *F. Senekovitsch;* Innichen *J. Stapf,* lekarnar; Imst: *Vilj. Deutsch,* lekarnar; Ivanič: *Ed. Tollović,* lekarnar; Karlovec: *J. Benić,* lekarnar; *A. E. Katkić,* lekarnar; Kindberg: *J. Karinčić,* lekarnar; Kapfenberg: *Turner,* lekarnar; Knittenfeld: *Vilj. Vischner,* lekarnar; Kranj: *Karl Savnik,* lekarnar; Linc: *Franjo pl. Erlach,* lekarnar; Leoben: *Ivan Peferschy,* lekarnar; Maribor: *Alois Quandest;* Metlika: *Alfred Matter,* lekarnar; Mürzzuschlag: *Ivan Danjer,* lekarnar; Murau: *Ivan Steyrer;* Mitrovica: *A. Kerstenovich;* Mals: *Ludvig Pöll,* lekarnar; Novo mesto: *Dom. Rizzolli,* lekarnar; Neumarktl (Štajersko): *Karl Maly,* lekarnar; Otočac: *Edo Tomay,* lekarnar; Postojna: *Josip Kupferschmidt,* lekarnar; Peterwardein: *L. C. Junginger;* Pliberg: *Ivan Neusser,* lekarnar: Požega: *Ant. pl. Hegedüs,* lekarnar; Prassberg: *Ivan Tribuč;* Ptuj: *C. Girod,* apoteker; Rottenmann: *Franjo X. Illing,* lekarnar; Roveredo: *Richard Thales,* lekarnar; Samobor: *F. Schwarz,* lekarnar; Sebenico: *Peter Beros,* lekarnar; Slov. Bistrica: *Adam pl. Putkowski;* Slov. gradec: *G. Kordik,* lekarnar; *Jos. Kaligaritsch,* lekarnar; Strassbug: *J. V. Corton;* St. Veit: *Julian Rippert;* Stainz: *Valentin Timouschek;* Semlin: *D. Joannovicz-a sin;* Spljet: *Venatio pl. Prazio,* lekarnar; Schlanders: *B. Würstl,* lekarnar; Trst: *Jak. Seravallo,* lekarnar; Trient: *Ant. Santoni;* Trbiž: *Eugen Eberlin,* lekarnar; Vukovar: *A. Kraicsovits,* lekarnar; Vinkovce: *Fried. Herzig,* lekarnar; Varaždin: *Dr. A. Halter,* lekarnar; Zagreb: *Sig. Mittlbach,* lekarnar; Senj: *Josip Accurti,* lekarnar; Zadar: *N. Andrović,* lekarnar; Zlatar: *Ivan N. Pospisil,* lekarnar.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.